

Єфремова І.О.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри криміналістики*

ЩОДО ПЛАНУВАННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ НАРКОТИКІВ

Ефективність розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, в першу чергу залежить від якості планування по таким кримінальним справам. Планування забезпечує цілеспрямованість розслідування цих злочинів, ефективне використання наявної слідчої та оперативно-розшукової інформації, найсучасніших досягнень криміналістичної науки і тим самим виступає як метод наукової організації праці слідчого або особи, яка провадить дізнання у справі. Після порушення кримінальної справи слідчий виконує комплекс задач, вирішення яких пов'язано з встановлення події злочину по кримінальній справі. Кримінально - процесуальна діяльність слідчого включає в себе збирання, перевірку, оцінку доказів і обґрунтування рішень, які приймаються. Це дає можливість встановити обставини, які підлягають доказуванню. При цьому методом організації розслідування злочинів, зазначеної категорії виступає планування дій слідчого, логічною основою якого виступають слідчі версії. Важливою умовою спроможності версії є достовірність її фактичної підстави і дотримання правил логіки при висуванні ймовірного судження із фактичних даних, висування різних видів версій (загальних - відносно елементного складу злочину, приватних - відносно окремих деталей злочину, що розслідується і супутніх злочину обставин).

Вважаємо, планування становить, по-перше, організаційно-методичний початок розслідування. По-друге, це спосіб побудови уявної моделі всього ходу розслідування, матеріальним вираженням якого являється письмовий чи графічний план розслідування. Таким чином, планування є основою раціональної діяльності слідчого при розслідуванні досліджуваних злочинів, яка включає: вивчення, слідчої ситуації, що склалася; аналіз вихідних даних відомих на момент порушення кримінальної справи і встановлених в процесі невідкладних слідчих дій; визначення кола питань та обставин, які підлягають встановленню і доказуванню в ході попереднього розслідування; висування слідчих версій; формування обґрунтованого фактичними даними припущення про факт вчиненого злочину; прогнозування розслідування.

Не можна погодитися з тими вченими, зокрема В.І. Громовим, які стверджують, що складання плану розслідування по дрібним і неважким справам не має великого значення, в той час коли по справам з великою кількістю матеріалів, це є необхідним, так як покладатися на свою пам'ять без записів вельми ризиковано. Слід зауважити, кожний виявлений факт незаконної операції з наркотиками не існує ізольовано, що він невідворотно пов'язаний з попередніми та супутніми йому злочинними факторами та обставинами, і являє собою лише одну зі складових у системі злочинів, які охоплюються поняттям - злочинний наркобізнес. І завдання розслідування, що забезпечує боротьбу з наркобізнесом, полягає в тому, щоб дослідити не лише факти, на підставі яких порушена кримінальна справа, але й всі пов'язані з ним обставини.

Також слід мати на увазі і ту обставину, що зазначені злочини у більшості вчиняються групами, які характеризуються тою чи іншою формою організації, наявністю єдиного організаційного та керівного центру, розподілом ролей між учасниками групи, глибокою конспірацією, внутрішньо груповою дисципліною, вчиненням злочинів як у межах відповідного району, регіону, так і в межах декількох регіонів або держав світу.

За такої ситуації, на нашу думку, обмеження розслідування кримінальних справ, пов'язаних з незаконним обігом наркотиків лише епізодами, за якими порушена кримінальна справа, доведенням винності лише виявлених на початковому етапі розслідування підозрюваних тягне за собою односторонність, неповноту розслідування в цілому і негативно позначається на результатах боротьби з наркобізнесом. Організованій злочинності у сфері незаконного обігу наркотиків слід протиставити організовану тактику розслідування. А це неможливо зробити без планування, без ретельно продуманого, логічно обгрунтованого плану розслідування, який спирається на правильну оцінку всіх відомих фактів обставин злочину, а також рекомендацій науки криміналістики.

Таким чином, планування розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотиків представляє собою організаційну основу розслідування, як визначає його зміст та напрямки, забезпечує можливість ефективного використання правових і наукових засобів і методів роботи з доказами, всебічного, повного та об'єктивного дослідження обставин незаконних операцій з наркотиками, і створює необхідні передумови для економії сил, засобів і часу.